

irt műve (*Palia de Orăștie I. Préface et livre de la Genèse*. Paris, 1925), mely HELTAI eredeti szövegét is közli a cirill-betűs oláh szöveg kritikai kiadásával kapcsolatban. SZTRIPSZKI H. és ALEXICS Gy. oláh zsolnárszövegeket tartalmazó kiadványa: *Szegedi Gergely énekeskönyve XVI. századbeli román fordításban*. Budapest, 1911. szintén kikerülte a figyelmét. (ROQUESnak is, v. ö. a PALHARÓL irt ismertetésemet Ung. Jahrb. 1928. VII, 474, aminek részben talán éppen ADAMESCU az oka.)

DR. TREML LAJOS.

Fitz József: *A könyv története*. A Magyar Szemle Kincsestára, 53. sz. Bp. 1930. Magyar Szemle Társaság. N16-r. 79 l.

Az egyre sűrűbben megjelenő, izléses kiállítású kis kék füzetek eddig megjelent számai közül FITZ József könyvtörténete kétségtelenül a legérdekesebb vállalkozások közé tartozik. Azzá teszi anyaga, melyet feldolgozott és a feldolgozás módszere. Szinte emberfeletti vállalkozásnak tetszik a könyv történetét «megírni» megszabott 80 lap terjedelemben, s hozzá még a nagyközönség számára. FITZ József kitűzött programjának megoldásával hasznos munkát végzett. Élvezhető, könnyed stílusban, madártávlatból mutat rá a könyv fejlődéstörténetének egyes állomására. Különösen a könyv kialakulásának különböző korszakával és magával a könyv fogalmával foglalkozik. Végigvezet, egy hasznos baedekerhez hasonlóan, a falfeliratoktól kezdve a babyloni (agyagtábla), az ókori (papyrustekercs), a középkori könyvön (kódex) át a nyomtatott könyvig. Vizsgálja az írás és anyag különbözőségeit s rámutat a merev és simulékony anyagokra, így az előbbinél a fatáblát és agyagot, az utóbbinál a papyrust, a pergament és a papírt emeli ki. A könyvnyomtatás kérdésének tárgyalásánál az eddigi tudományos felfogással ellentétben COSTER elsősége mellett tör lándzsát *Gutenberggel* szemben. Állítását azonban nem tudja elég meggyőző érvekkel, vagy adatokkal alátámasztani. Az «irodalom»-ban csak modern külföldi szakmunkákra hivatkozik (főleg német és angol), s a hazaiak közül a szellemtörténeti aláfestésű munkákra utal. Kár hogy nem említette meg GULYÁS Pál: *A könyvek és könyvtárak hajdan és most* (1924) c. kitűnő kis összefoglaló könyvecskéjét. Úgyis szintén nem értjük azt sem, hogy a forrás-felsorolásból hogyan maradhatott ki folyóiratunk, az egyetlen magyar könyvtudományi szaklap. A régebbi magyar könyvtudományi irodalomból, minden elavultságuk mellett is, fel kellett volna sorolni FERENCZI Zoltán és KUDORA Károly könyveit. Az előre megszabott kis terjedelemből folyó hiányosságai elle-

nére is jelentős mozzanat a magyar könyvészeti irodalom fejlődésének történetében, s mint népszerűsítő tudományos munka hatását még sokáig éreztetni fogja.

DR. KOZOCSA SÁNDOR.

Kertész János: *Gróf Andrássy Gyula műveinek bibliographiája.*
Összeállította: — —. Budapest, Attila-nyomda r.-t. 1930. 8 l.
1 mell. 8 r.

Gr. ANDRÁSSY Gyula arcképével díszített eme nyolc lapos bibliográfiából három lapot KERTÉSZ Ö. Istvánnak ANDRÁSSY Gyula grófról írt rövid életrajza, kettőt a címlap, egyet az összeállítónak bevezetésféléje foglal el, úgyhogy a bibliográfiára két lap marad. E két lapon a címjegyzék ANDRÁSSY műveit sorolja fel. Ez nem volna kifogásolható, ha nem hemzsegne nyilvánvaló tollhibán kívül pontatlanságoktól. A jó bibliográfia alapfeltétele, hogy a címet magáról a műről írják le, mert különben könnyen esnek hibák. A szóban forgó bibliográfiát kijavítani annyi volna, mint újra írni. Csak néhány hibájára mutatunk rá. ANDRÁSSY nagy munkája *A magyar állam fönmaradásának* (tollhibából: *fennmaradásának*) és *alkotmányos szabadságának okai* a bibliográfiában mint egy kötetes mű «Bp.: Franklin 1905» szerepel, holott az három kötetes, megjelenvén az I. 1901-ben, a II. 1905-ben s a III. kötet 1911-ben. A munkák lapszámai hol felvannak említve (néha sajtóhibával), hol nincsenek. A címközlésben is sok a hiba, mert oly műveket is sorol fel, melyek nem ANDRÁSSY munkái. Pl. *Széchenyi eszmevilága*. «Bp.: Franklin 1922». E címen a *Kultura és Tudomány* című kiadványsorozatban 3 kötet jelent meg, ezek I. kötetében a 120—174 lapon olvasható Andrássy tanulmánya: *Széchenyi politikája* s megjelent 1912-ben. A művek sorába folyóiratcikkek is keveredtek. Két dolog összekeverése a «*Bismarck und Andrássy*. Bp.: Kelet népe 1924». A Kelet népe 1924. évfolyamának 10—11. számában a 4—9 lapon *Bismarck és Gladstone* c. cikk olvasható ANDRÁSSY tollából. Egy a Nyugatban megjelent cikke sem idevaló. *Magyarország címeres könyve* c. munka sincs ANDRÁSSYtól, mert csak bevezetést írt hozzá. Stbi stbi. Szerző e bibliográfiájával, mint mondja, «még nem fejezte be teljesen a megkezdett munkát». Ha jó bibliográfiát akar összeállítani, akkor előről kell kezdenie az egészet. Ami pedig ANDRÁSSY cikkeit s a róla megjelent írásokat illeti, azokat megtalálja GULYÁS Pálnak 1926-ban megjelent: *Magyar életrajzi lexikona* 460—65 és 467—68 hasábjain.

ISOZ KÁLMÁN.